

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jose Luis Ardanza Errasti

*Elorrio, Bizkaia
(1929)*

Aurkibidea

Biografia

Aldape auzoko Maortua baserrian jaioa. Baserria erre egin zen 1971an eta etxe berria egin zuten leku berean. Aita etxekoa eta ama Berrioko Errasti baserrikoa. Sei neba-arrebaren artean hirugarrena. Elorrioko herri- eskolan ibili zen txikitan. Gerra oso gertutik bizi izan zuen, beraien baserria Intxorta mendiaren magalean dago-eta. Aita, etxeko ganaduekin, Sopuertara joan zen gerra-denboran, eta neba-arreba guztiak etxean geratu ziren amarekin. Funcor kooperatiban egin zuen lan.

Zintak

ELO-036

- **Proiektua:** Elorrioko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elexpuru, Juan Martin
- **Data:** 2010-07-09
- **Iraupena:** 89 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin
- **Transkribatzailea(k):** Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Aldape auzoa

- **Erref:** ELO-036/017
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:35:06. **Bukatu:** 00:37:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eraikuntza erlijiosoak

Laburpena:

<p>Elorriotik Elgetara bidean eskumara dago Aldape auzoa. Hiru ermita ditu. Santixauak, erromeria eguna.</p>

2. "Liberaziño eguneko" karrera

- **Erref:** ELO-036/020
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:41:35. **Bukatu:** 00:43:48

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Txirrindularitza
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura

Laburpena:

Karrerak ikustera batera eta bestera. Auzoko bat, antzina, ona ei zetorren baina hil egin zen. Elorrion "Liberaziño egunean" profesionalen karrera egiten zen.

3. Orduko txirrindulariak

- **Erref:** ELO-036/021
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 00:43:48. **Bukatu:** 00:46:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Txirrindularitza

Laburpena:

Bartali eta Copi ziren onak bere mutiko denboran. Manzisidor eta Lankarika hemengoen artean. Herri guztietan izaten ziren karrerak. Kastillanoak Bahamontesen alde eta euskaldunak Loroñoren.

4. Txirrindulari holandesa Urkiola igo ezinda

- **Erref:** ELO-036/022
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:46:42. **Bukatu:** 00:48:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Txirrindularitza

Laburpena:

Vuelta España sarri pasatzen zen Elorriotik. Txirrindulari holandesak esandakoa Urkiolan gora. Urkiola aldapa gogorra. Berak ere sarri igo izan du Urkiola. Elorriar batek berrogei kilorekin igo zuen, apustua medio.

Transkripzioa

-Vuelta España bat, esate baterako, jente asko mobitzen zuan ikustera ta?
-Bai, bai, kamiñuan asko. Vuelta España sarri pasatzen zuen hamendik eta Urkiola ixo ta be bai. Gogoratzen nok baten Urkiolan-da holandes batek bizikeletan, ni enintzuan bertan suertau baiña, Ixo ezindda eskuen-da, "esto no es cuesta, pared!" esaten ei [...] (barreak).
-Hori Urkiolan, holandesoi. Eta bultzaraik bai, edo?
-Eskuen hartuta bizikeletia gora.
-Baiña zuek bultza ta ez ziñuen eitten?
-Ni enitzuan suertau orduan. Lagunen batek esanda.
-Heuk sekula igo dok Urkiola?
-Bai.
-Baiña bizikleta horrekin bai?
-Samur.
-Geratu barik?
-Samur.

-Heuretako Urkiola baiño gogorraorik topau dok?
-Ez. Nik hamendik urten be ez, Euskal Herritik iñora. Ez, hamen Urkiola dok aldapaik gogorrena askogaittik. Santo Domingo-ta be bai baiña motxauak dittuk eta. Urkiola aldatz haundixa dok. Oiñ kurbakin apur bat mejorau xuek baiña.
-Gogorrena, zatirik gogorrena zein dok Urkiolan?
-Dana. Txarrena hoixe esaten xuek, Txakurzulo ta. Kantsau be eitten dok hara orduko ta.
-Kanbixo barik?
-Kanbixua, kanbixuakin. Elorrixoko batek Urkiolara hogetamazortzi-berrogei kilogaz ixo xuan. Eta berak eukiko [ittuzek] larogetaka kiluek eta. Hor durangar batzuk posturia ein xuen, ta geratu barik ixo xuan.

5. Elorriarraren apustua Urkiolan

- **Erref:** ELO-036/023
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:48:36. **Bukatu:** 00:49:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Txirrindularitza

Laburpena:

Elorriar batek postura egin zuen Urkiolara berrogei kilo hartuta baietz bizikletan igo eta irabazi egin zuen.

6. Espainiako Itzulia Karabietan

- **Erref:** ELO-036/024
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:49:45. **Bukatu:** 00:51:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Txirrindularitza

Laburpena:

Gogoan du Elgetako Karabieta gainetik Espainiako Itzulia pasatu zen eguna. Poblet lehenengo. Lantegietan jai, jende pila itzela. Karabana ikustera jende gehiago karrera baino.

7. Paoka eta txorromorroka; txirrinkolia

- **Erref:** ELO-036/027
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:58:42. **Bukatu:** 01:01:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Ezkutaketa jolasari "paoka" esaten zaio Elorrion. Nola jokatzen zen. Txorromorroka. "Txirrinkolia".

8. Tronpa (xiba)

- **Erref:** ELO-036/029
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 01:01:58. **Bukatu:** 01:02:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Tronparekin ere egiten zuten jolas. Nola botatzen den azaltzen dute osabak eta ilobak (Aimar Ardanza Garzia).

9. Gerra hasiera

- **Erref:** ELO-036/030
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 01:02:50. **Bukatu:** 01:04:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

1936ko urriaren 4an, frankistak oso hurbil heldu ziren, etxetik ikusten zuten haien bandera. Gero, milizianoak igo, aurre egin, atzera bidali eta frontea sei hilabetez gelditu zen.

10. Milizianoak jana erostera

- **Erref:** ELO-036/031
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 01:04:45. **Bukatu:** 01:06:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:

Arrautzak, oiloak eta horrelakoak erostera etortzen ziren etxera soldadu errepublikanoak.

11. Aita Sopuertara ihesi ganaduak hartuta

- **Erref:** ELO-036/032
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 01:06:00. **Bukatu:** 01:07:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Aita Sopuertara joan zen ihesi, etxeko ganaduak hartuta. Auzoko beste baserritarrek ere berdintsua egin zuten. Behi bat utzi zuen etxeko esnerako.

12. Mutikoak gerra-lekuraino

- **Erref:** ELO-036/033
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 01:07:45. **Bukatu:** 01:10:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Aldapen ez zegoen arriskurik, hegazkinena bakarrik. Harizpe batetik ikusten zituzten bonbardaketak. Berriora antiaereoak ikustera. Intxortara, soldaduen artera.

13. Gerrako hegazkinak

- **Erref:** ELO-036/035
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 01:11:28. **Bukatu:** 01:13:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Errepublikanoen aldeko abioi bat ibiltzen zen poliki-poliki, baina Francoren aldekoak ikustean ihes egiten zuen. Gernika bonbardatzera zihoazen hegazkinak.

14. Gazetan bonba batek gizona hil

- **Erref:** ELO-036/037
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 01:14:40. **Bukatu:** 01:15:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Bonba batek laurogei urteko gizona hil zuen Gazetan, satsa zabaltzen ari zela.

15. Gauez errotara

- **Erref:** ELO-036/039
- **Iraupena:** 0:04:02. **Hasi:** 01:16:08. **Bukatu:** 01:20:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Lanbideak » Polizia

Laburpena:

<p>Angiozarrera, Uberara, Eitzagara... joan behar izaten zuten gauez errotara. Ibilera txarra. Bideak ondo ezagutzen zituzten. Astoa ez ei da

galduko. Sekula ez zuten arazorik izan. Guardia zibilak eurek kendu zioten prezintoa auzoko errotrari.</p>

16. Arrazionamendu-kartilla

- **Erref:** ELO-036/040
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 01:20:10. **Bukatu:** 01:21:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Arrazionamendu kartilla: txandan egoten ziren Tetuanen eskolarakoan, eta gero amak hartzen zien lekua. "Txuskua"

17. Trukea errioxarrekin

- **Erref:** ELO-036/041
- **Iraupena:** 0:03:12. **Hasi:** 01:21:40. **Bukatu:** 01:24:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Olio baba-truke lortzen zuten Errioxako senide batzuek. Ardoa zelakoan nola bidaltzen zuten olio Errioxatik. Sagarra mahatsaren truke. Estazio langile batek nola edaten zuen ardoa heltzen ziren barriketatik.

18. Irina lortzeko bideak asmatu behar

- **Erref:** ELO-036/042
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 01:24:52. **Bukatu:** 01:27:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta sorra

Laburpena:

<p>Errata mekanikoak asmatu zituzten; irin latza egiten zuten baina ezer ez baino hobea. Zekalea ere ereiten zen. Ogi beltza ateratzen zuen, baina kalekoa baino hobea hala ere, hau ezkurrez edo egin zelako. 1950 aldera hasi zen egoera hobetzen. Salbakonduktoa behar zen gerra ostean mugitu ahal izateko.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-08-13

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com